

**ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІЗНЕСУ І ПРАВА»**

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО РОЗРОБЛЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ПЛАНІВ ПІДГОТОВКИ
ЗДОБУВАЧІВСТУПЕНІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ БАКАЛАВРА ТА
МАГІСТРА
У ПРИВАТНОМУ ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ
«МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІЗНЕСУ І ПРАВА»**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Вченою радою ПВНЗ
«Міжнародний університет бізнесу і права»
Протокол № 9 від 25.05.2018 р.

Херсон – 2018

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про розроблення навчальних планів підготовки здобувачів ступенів вищої освіти бакалавра та магістра (надалі – Положення) у ПВНЗ Міжнародний університет бізнесу і права» (надалі – Університет) регламентує порядок формування, затвердження та впровадження навчальних планів підготовки здобувачів вищої освіти за бакалаврським та магістерським рівнями вищої освіти в Університеті.

Положення розроблене на підставі виконання пункту № 7 Розділу XV «Перехідні та прикінцеві положення» Закону України від 1 липня 2014 р. № 1556-VII «Про вищу освіту», керуючись нормами статей 10, 29 і 62 названого закону, а також розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 травня 2014 р. № 590-р «Про скасування наказу Міністерства освіти і науки, Міністерства з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, Державного комітету з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду від 21 жовтня 2010 р. № 969/922/216»; відповідно до наказів Міністерства освіти і науки України від 25.11.2014 року № 1392 «Про визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 09.07.2009 р. № 642», від 13.11.2014 р. № 1310 «Про визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти України від 2 червня 1993 року № 161», від 03.03.2014 р. № 209 «Про визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 29 березня 2012 року № 384», від 17.09.2014 р. № 1050 «Про визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 30.12.2005 р. № 774», від 26.01.2015 року № 47 «Про особливості формування навчальних планів на 2015/2016 навчальний рік», від 04.03.2015 р. № 235 «Про визнання таким, що втратили чинність, накази Міністерства освіти і науки України», від 04.03.2015 року № 1/9 – 108 «Щодо листа Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 08.02.2012 № 1/9-89», листів МОН України № 1/9 – 120 від 11.03.2015 року «Про організацію вивчення гуманітарних дисциплін», № 1/9 – 126 від 13.03.2015 року «Щодо особливостей організації освітнього процесу та формування навчальних планів у 2015/2016 навчальному році», а також згідно Статуту університету.

1.2. Навчальний план — це нормативний документ Університету, який розробляється на підставі освітньо-професійної програми за кожною спеціальністю (спеціалізацією) і визначає перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС, послідовність вивчення дисциплін, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного та підсумкового контролю.

1.3. Відповідальність за відповідність навчального плану стандартам вищої освіти покладається на ректора університету, проректора з навчально-методичної роботи та завідувачів випускових кафедр за відповідними спеціальностями (спеціалізаціями).

1.4. Навчальний план затверджується ректором університету, після погодження з проректором з навчально-методичної роботи та засвідчується печаткою Університету.

1.5. Для конкретизації планування навчального процесу на кожний навчальний рік складається робочий навчальний план, який затверджується проректором з НМР після ухвалення на засіданні Науково-методичної ради Університету.

1.6. При розробці навчального плану слід обов'язково дотримуватися вимог чинних стандартів вищої освіти, наказів та інструктивних листів Міністерства освіти і науки України, даного Положення та інших нормативних документів Університету.

1.7. Методична допомога щодо складання навчального плану надається методистом навчального відділу Університету.

1.8. Погодження навчального плану Університету вищими органами управління в сфері освіти Законом України «Про вищу освіту» не передбачено і скасовано наказом МОН.

II. Структура навчального плану

Основними структурними елементами навчального плану є:

- загальні реквізити;
- графік навчального процесу;
- план навчального процесу.

Навчальні плани в Університеті складаються для кожного рівня вищої освіти, а саме:

- бакалавр;
- магістр.

Загальні реквізити.

Нормативний термін підготовки здобувачів ступенів вищої освіти визначається як результат успішного виконання:

- здобувачем ступеня вищої освіти бакалавр освітньо-професійної програми, обсяг якої становить 240 кредитів ЄКТС (4 роки для здобувачів денної та заочної форм навчання);

- здобувачем ступеня вищої освіти магістр освітньо-професійної програми, обсяг якої становить 90 кредитів ЄКТС (1,5 роки для здобувачів денної форм навчання).

Шифр та назва кваліфікації, шифр та назва спеціальності (спеціалізації) повинні відповідати:

1) чинній ліцензії Університету;

2) переліку напрямів (спеціальностей), за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації: за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра (Постанова Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2006 р. №1719, із змінами);

2.1) за освітньо-кваліфікаційними рівнями спеціаліста, магістра (Постанова Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. №787, із змінами).

Назва освітньої кваліфікації (рубрика «кваліфікація фахівця» натитульній сторінці навчального плану) є назвою первинної посади, яку може обіймати випускник без досвіду попередньої роботи. Вказана у навчальному плані кваліфікація повинна відповідати стандартам вищої освіти.

Графік навчального процесу.

У графіку навчального процесу обов'язково визначаються роки (курси) навчання за відповідною освітньо-професійною програмою, на кожний з яких передбачається обсяг теоретичного навчання, види та термін практик, екзаменаційних сесій, канікул, атестації. Вводяться відповідні позначки для названих складових. Наводиться таблиця зведеного бюджету часу (в тижнях), яка в залежності від схеми підготовки фахівців може мати декілька варіантів.

Графік навчального процесу для здобувачів вищої освіти (денної форми навчання) укладається, виходячи з наступних позицій:

1) Тривалість навчального року складає 52 тижні, з яких не менше 8 тижнів становить сумарна тривалість зимових та літніх канікул.

Тривалість теоретичного навчання, обов'язкової практичної підготовки, семестрового контролю та виконання індивідуальних завдань складає 40 тижнів на рік.

2) На державну атестацію на останньому році навчання відводиться 4 тижні, а також вони можуть бути використані для перескладання та повторного вивчення дисциплін.

3) Тривалість теоретичного навчання впродовж періоду навчання визначається як різниця його загальної тривалості та тривалості екзаменаційних сесій. Тривалість екзаменаційної сесії визначається з розрахунку: не менше 2/3 тижня на один екзамен (4 дні).

4) Тривалість та види практичної підготовки здобувачів вищої освіти в Університеті визначаються «Положенням про практичну підготовку здобувачів вищої освіти у ПВНЗ «Міжнародний університет бізнесу і права».

У зведеній таблиці VI «Підсумкова атестація» визначаються форми атестації здобувачів відповідно до «Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії у ПВНЗ «Міжнародний університет бізнесу і права». Згідно з даним положенням обов'язковою формою державної атестації здобувачів ступенів вищої освіти бакалавра є Єдиний державний кваліфікаційний іспит за спеціальністю, магістра Виконання кваліфікаційної роботи, якщо це передбачено стандартом вищої освіти, а також якщо це необхідно для присвоєння додаткової кваліфікації.

План навчального процесу повинен включати відомості про:

1) назви навчальних дисциплін обов'язкової компоненти;
2) назви навчальних дисциплін вибіркової компоненти програми (цикл дисциплін самостійного вибору Університету та вільного вибору студента);

3) форми семестрового контролю (екзамени, заліки);

- 4) кількість кредитів ЄСТС, встановлених навчальним дисциплінам;
  - 5) кількість контактних годин по курсах і семестрах;
  - 6) розподіл загального обсягу годин, закріплених за навчальними дисциплінами, на контактні (лекції, лабораторні, практичні) та самостійну роботу студентів;
  - 7) кількість тижнів у кожному семестрі;
  - 8) загальну кількість годин тижневого навантаження;
  - 9) кількість курсових робіт як окремих модулів навчальних дисциплін;
- При розробленні навчального плану обов'язково необхідно врахувати, що:

1) загальна кількість навчальних дисциплін і практик не повинна перевищувати шістнадцяти на навчальний рік та, відповідно, до 8 на семестр.

Таким чином, середній обсяг годин з однієї навчальної дисципліни становить: $60 \text{ кредитів} / 16 = 4 \text{ кредити ЄСТС}$. Оптимальний обсяг однієї обов'язкової навчальної дисципліни на семестр має становити 5-6 кредитів;

2) якщо курсова робота планується як окремий модуль дисципліни, то вона входить у визначену кількість кредитів ЄСТС. Курсовій роботі, що має міждисциплінарний характер, виділяється окрема позиція в навчальному плані з орієнтованим обсягом в 3 кредити ЄСТС. Вона враховується до числа 16 дисциплін на рік;

3) навчальні дисципліни і практики плануються, як правило, в обсязі трьох і більше кредитів ЄСТС;

4) 60 кредитів ЄСТС відповідають навчальному навантаженню повного навчального року. Відповідно обсяг одного кредиту ЄСТС складає $1800 / 60 = 30$ годин;

5) семестрам можуть встановлюватись по 30 кредитів (разом з екзаменаційними сесіями);

6) при розробленні навчального плану кредити встановлюються складовим навчального плану (дисциплінам, циклам дисциплін, практикам, курсовим та кваліфікаційним роботам);

7) великі за обсягом навчальні дисципліни (у тому числі такі, що вивчаються впродовж кількох періодів навчання) поділяються на модулі, яким також встановлюються кредити. Встановлення кредитів курсовим роботам може здійснюватись як самостійним складовим, так і на правах окремих модулів дисциплін, з виділенням не менше одного кредиту. Навчальним складовим, які плануються в тижнях (практики та кваліфікаційні роботи), встановлюються 1,5 кредити за кожний тиждень;

8) припускається округлення кредитів до цілих чисел;

9) розподіл кредитів між циклами дисциплін та встановлення мінімальної кількості кредитів нормативним дисциплінам (практикам, курсовим та кваліфікаційним роботам) визначається стандартом вищої освіти, а галузеві стандарти вищої освіти тимчасово використовуються як рекомендаційні.

Університет самостійно встановлює кредити вибірково дисциплінам (практикам та курсовим роботам), а також може спрямувати частину кредитів вибіркової частини змісту освіти на збільшення кредитів нормативних дисциплін (практик, курсових та кваліфікаційних робіт);

10) встановлення кредитів компонентам навчального плану не повинно порушувати кількості кредитів навчального плану, навчального року та періодів навчання;

11) загальноосвітніми дисциплінами, які вивчаються за програмами підготовки молодших спеціалістів на основі базової загальної освіти, кредити встановлюються на загальних підставах;

12) державній підсумковій атестації кредити не встановлюються;

13) якщо формою підсумкового контролю з дисципліни є екзамен(и), то на підготовку до кожного з них виділяється один кредит. Решта встановлених для дисципліни кредитів перераховується в години, які розподіляються на контактні години та самостійну роботу.

Максимальна кількість контактних годин на один кредит становить: для здобувача ступеня бакалавра – 16 годин, магістра – 10 годин.

Орієнтовно кількість годин аудиторних занять в одному вільному кредиті ЄКТС (денна форма навчання) для здобувачів ступеня бакалавра може становити від 33% (10 годин) до 50% (16 годин). Кількість годин може відрізнятися залежно від галузі знань та спеціальності: підготовка у сфері природничих наук, технічних спеціальностях тощо потребує більшого часу на роботу в лабораторіях та практичну підготовку, у той час при підготовці за спеціальностями соціально-гуманітарного спрямування більше часу має виділятися на самостійну роботу.

14) розподіл контактних годин між лекціями, практичними, семінарськими, лабораторними заняттями та консультаціями, а також між тижнями теоретичного навчання є прерогативою Університету. При цьому максимальне тижневе контактне навантаження (разом із заняттями із позакредитної дисципліни «Фізичне виховання») не повинно перевищувати: для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр – 30 годин, магістра – 18 годин. Складання заліків, як правило, проводиться на останньому практичному, семінарському чи лабораторному занятті;

15) вивчення всіх навчальних дисциплін завершується заліком або іспитом. Якщо дисципліна викладається впродовж кількох семестрів, проміжний контроль може бути «модульним» – з виділенням «модульного балу» та без форми контролю;

16) кількість курсових робіт (як правило, їх три) не повинна перевищувати однієї на навчальний рік (як виняток – одна на семестр). Як правило, студентам першого курсу курсові роботи не плануються взагалі, а у випускному семестрі можуть плануватися лише за умови відсутності в плані кваліфікаційної роботи;

17) на останній семестр навчання планується, як правило, значна за обсягом практична та науково-практична робота (навчальна, виробнича та переддипломна практики), яка завершується державною атестацією;

18) зменшення часу на практичну та науково-практичну підготовку випускників введенням додаткових тижнів теоретичного навчання в останньому семестрі не є доцільним.

III. ЗМІСТОВНІСТЬ НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ

3.1. Змістовність навчального плану визначається освітньо-професійною програмою – система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти (п. 17 Закону України «Про вищу освіту»).

Навчальні плани до освітніх програм підготовки здобувачів ступенів вищої освіти бакалавра та магістра складаються з таких циклів навчальних дисциплін:

- _загальної підготовки;
- _професійної підготовки.

Дотримання назв нормативних навчальних дисциплін та їх обсягів є обов'язковим для навчального закладу. Збільшення часу на нормативні навчальні дисципліни дозволяється і може відбуватися лише за рахунок годин, відведених на дисципліни самостійного вибору Університету.

Зменшувати мінімальний обсяг нормативних дисциплін, вилучати їх, а також вводити нові нормативні дисципліни, не передбачені стандартом вищої освіти та даним Положенням, **забороняється**.

Вибіркові навчальні дисципліни встановлюються Університетом, складаються з циклів вільного вибору Університету та вільного вибору студента і вводяться для задоволення освітніх і кваліфікаційних потреб особи, ефективного використання можливостей і традицій конкретного навчального закладу, регіональних потреб тощо. Загальний обсяг вибірових дисциплін має складати не менше 25% від загального обсягу кредитів ЄКТС.

3.2 Перелік обов'язкових дисциплін соціально-гуманітарної підготовки для бакалаврів усіх спеціальностей та їх обсяги визначаються наказом ректора Університету.

3.2.1) Загальний обсяг дисциплін, що формують компетентності з історії та культури України, філософії, української мови повинен складати не менше 12 кредитів ЄКТС, якщо відповідні дисципліни не є профільними.

3.2.2) Загальний обсяг гуманітарних дисциплін, запропонований Університетом для вільного вибору має відповідати чинному законодавству.

3.2.3) Викладання іноземної мови в обсягах, які перевищують затвержені наказом ректора, здійснюється (бажано у 7 або 8 семестрі) зарахунок блоку вільного вибору Університету в циклі професійної і практичної підготовки та може не мати форми підсумкового контролю.

3.2.4) Загальна кількість годин позакредитної дисципліни «Фізичне виховання» визначається в залежності від тривалості семестрів з розрахунку 4 години на тиждень впродовж 1-2 семестрів та 2 години на тиждень впродовж 3-7 семестрів. Зазначені години плануються в межах 30 годинного тижневого навантаження студентів і вказуються в плані як практичні заняття. Загальне навантаження, практичні і самостійні заняття задисципліною «Фізичне виховання» в загальний бюджет часу за циклом і навчальним планом не враховуються.

IV. ПОРЯДОК РОЗРОБЛЕННЯ ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ

4.1. Навчальний план підготовки здобувачів ступенів вищої освіти бакалавра та магістра розробляється випусковою кафедрою на весь період навчання здобувача з обов'язковим дотриманням вимог стандартів вищої освіти.

4.2. Розроблений навчальний план візується завідувачами випускових кафедр та передається на експертизу проректору з навчально-методичної роботи.

4.3. Після проходження експертизи навчальний план подається на розгляд та затверджується Вченою радою Університету, підписується та затверджується ректором, на підставі чого видається відповідний наказ по Університету.

4.4. На основі навчального плану щорічно розробляється робочий навчальний план для денної та заочної форм навчання, що деталізує особливості підготовки здобувачів вищої освіти у поточному навчальному році.

V. ПОРЯДОК ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПОЛОЖЕННЯ

5.1. Це Положення запроваджується з часу його схвалення та затвердження.

5.2. Зміни та доповнення до Положення вносяться наказом ректора по Університету.